

„Rodzina, między chrześcijańskim wychowaniem a propozycją wiary” Międzynarodowy Kongres Europejskiej Ekipy Katechetycznej (EEC), Madryt, 31.05 – 5.06.2017 r.

Europejska Ekipa Katechetyczna (EEC) jest grupą osób odpowiedzialnych za dzieło nauczania i wychowania w wierze, zrzeszającą katechetyków niemal z wszystkich krajów Europy. Zasadniczym celem pracy Ekipy jest możliwość wymiany katechetycznych doświadczeń z różnych obszarów naszego kontynentu. W skład grupy wchodzi dyrektorzy narodowych biur katechetycznych, a także wykładowcy katechetyki czy pedagogiki religijnej. Gremium to spotyka się co kilka lat w innym miejscu kontynentu, by szukać aktualnych problemów i ich skutecznych rozwiązań. W ostatnich latach podejmowano następujące tematy: „Być chrześcijaninem w Europie” (Schmochtiz k. Drezna/Niemcy, 2000), „Sztuka i katecheza” (Werona/Włochy, 2002), „Dialog międzyreligijny w katechezie – katecheza wychowująca do dialogu” (Budapeszt/Węgry, 2004), „Misyjny wymiar katechezy” (Lizbona/Portugalia, 2008), „Narracyjny wymiar katechezy” (Kraków-Łagiewniki/Polska, 2010), „Język i języki katechezy” (La Valetta/Malta, 2012), „Nawrócenie. Akt, proces, towarzyszenie” (Celje/Słowenia, 2015).

Ostatni XXXVI Kongres EEC odbył się w stolicy Hiszpanii, a poświęcony był religijnej edukacji w rodzinie. W Kongresie wzięło udział blisko 70 katechetyków z 18 krajów Europy, w tym reprezentacja z Polski: dr hab. Elżbieta Osewska, prof. Andrzej Kiciński, prof. Jan Kochel, prof. Radosław Chałupniak, a także Polacy reprezentujący inne kraje: s. Danuta Antonów z Rosji oraz dr Mariusz Kuźniar z Czech.

Madryckie centrum uniwersyteckie *La Salle* było zasadniczym miejscem obrad kongresu. Św. Jan Chrzyciel de la Salle (1651–1719), założyciel braci szkolnych i patron nauczycieli, był szczególnie wyczulony na współpracę nauczycieli, uczniów i ich rodziców. Wszyscy oni mieli być dla siebie ostoją i liczyć na wzajemność. Wspólnota wychowawcza miała się też wyrażać w stosowaniu jednolitych metod nauczania, korzystając z doświadczeń innych i odpowiedzialności za rezultaty pracy dydaktycznej. La Salle wymagał od nauczycieli indywidualnego poznania każdego ucznia, jego warunków domowych i środowiskowych; kładł

silny nacisk na współpracę z rodziną, uznając miłość pedagogiczną jako pragnienie dobra i szczęścia drugiej osoby za nieodzowny czynnik oddziaływania wychowawczego. Miłość bowiem łączy delikatność ze stanowczością, postawę ojcowską z macierzyńską, a nade wszystko jest ideą przewodnią nauczania i wychowania w wierze, gdyż „wiara działa przez miłość” (Ga 5,6).

Tematyka wychowania religijnego w rodzinie stała się szczególnie nagłaça w kontekście prac dwóch synodów biskupów poświęconych miłości w rodzinie (Rzym, 2014-2015). Papież Franciszek przypomina, że „wychowanie dzieci powinno być naznaczone procesem przekazywania wiary, który napotyka na trudności ze względu na aktualny styl życia, godziny pracy oraz złożoność dzisiejszego świata, w którym wiele osób utrzymuje szalone tempo, aby móc przeżyć. Mimo to, rodzina musi pozostać miejscem, w którym uczymy się dostrzegania motywów i piękna wiary, modlitwy oraz służby innym” (por. *Amoris laetitia*, nr 287). To wyzwanie legło u podstaw wykładów zaproszonych specjalistów z różnych dziedzin, pracy w zespołach dyskusyjnych oraz kuluarowej wymiany doświadczeń pedagogiki rodzinnej z różnych regionów Europy. Uczestnicy mieli również możliwość spotkania z duszpasterzami i rodzinami, które są zaangażowane w katechezę rodzinną.

Kongres EEC ma zwykle za zadanie podjęcie interdyscyplinarnej oraz międzynarodowej dyskusji na aktualne tematy związane z nauczaniem, wychowaniem i inicjacją w wierze. Tak też problemowo sformułowany był temat debaty w 2017 r. w Madrycie: *Rodzina – między chrześcijańskim wychowaniem a propozycją wiary*.

W pierwszym dniu obrad uczestnicy usłyszeli trzy wykłady wprowadzające: *Rodzina, między chrześcijańskim wychowaniem a propozycją wiary: problematyka* (Stijn Von den Bossche, prezydent EEC, z Uniwersytetu Leuven), *Zerwać z dziedzictwem przeszłości i podjąć łaskę na nowo* (Joël Molinario, z Katolickiego Instytutu w Paryżu), *Horyzonty wychowawcze i cielesno-afektywne katechezy. Powrócić do rodziny? Problematyka Kongresu z punktu widzenia edukacji chrześcijańskiej* (Salvatore Curro, z Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie). Wykłady wprowadziły w dyskusję w grupach językowych, a zostały uzupełnione o wprowadzenia i prezentacje multimedialne na temat modeli katechezy rodzinnej w różnych krajach Europy: D. Foyer (Francja), C. Sá Carvalho (Portugalia), A. Kaupp (Niemcy) i A. Kicińskiego (Polska). Owocem dyskusji okazało się przekonanie, że nie istnieje problem metody katechezy rodzinnej, ale braku propozycji adekwatnej do sytuacji kryzysu egzystencji rodzin chrześcijańskich. Na zakończenie dnia miała jeszcze miejsce wspólna Eucharystia i spotkanie z kard. Carlosem Osoro z Madrytu.

Drugi dzień madryckiego kongresu zainicjowano wspólną modlitwą liturgiczną, po której miał miejsce kolejny wykład: „*Amoris laetitia*”, aplikacja dla rodziny

„*Evangelii gaudium*” (Antonio Ávila, z Hiszpanii). Pogłębieniem problematyki zajęto się w czasie trwania dwóch paneli dyskusyjnych, które zainicjowali kolejni prelegenci: Veronica Nehama (Hiszpania), prezentując hebrajski model edukacji w rodzinie (*Wychowanie i etyka w judaizmie*) oraz François-Xavier Amherdt (Szwajcaria), przedstawiając uniwersalny model katechezy rodzinnej (*W duchu „Amoris laetitia”: model katechezy międzypokoleniowej*). W tym dniu dominował temat współczesnego języka przekazu wiary w rodzinie. Życie codziennie i doświadczenia rodzinne pomagają jej członkom poznać „alfabet Boga” – treść przekazu oraz „gramatykę Boga” – technikę przekazu wiary. Życie w rodzinie jest ważniejsze od idei czy modelu przekazu treści wiary. Zwieńczeniem drugiego dnia kongresu był wyjazd studyjny do historycznej stolicy Hiszpanii – Toledo.

Trzeci dzień obrad zdominowało biblijne spojrzenie na rodzinę. Wykład wprowadzający pt. *Rodzina w Biblii: dar Boga i wyzwanie dla człowieka*, wygłosił Christophe Raimbault, specjalista egzegezy biblijnej z diecezji Tours (Francja). Rodzina w Biblii jest „miejscem teologicznym” (*locus theologicus*), gdzie człowiek tworzy sobie (buduje) właściwy obraz i podobieństwo Boga, uczy się uniwersalnej wspólnoty oraz stale nawraca się do życia w miłości: „Bądźcie więc naśladowcami Boga jak umiłowane dzieci i żyćcie w miłości na wzór Chrystusa, który nas umiłował i samego siebie wydał za nas jako dar i ofiara na woń przyjemną dla Boga” – przekonywał Apostoł Narodów (Ef 5,1-2). Wprowadzenie do dalszej pracy w grupach zainicjowali: Caroline Dollard (Wielka Brytania) i Alfredo Delgado (Hiszpania). Tym razem zwieńczeniem dnia była wizyta w podmadryckiej parafii Las Rosas, gdzie realizuje się ciekawe projekty pracy katechetycznej (katechezy rodzinnej) i duszpasterskiej z rodzinami i dla rodzin oraz modlitewne czuwanie w wigilię Zesłania Ducha Świętego w parafii Matki Bożej z Guadalupe w Madrycie.

Dzień Pański (niedziela) był okazją do celebrowania Mszy św. w katedrze mariackiej (*Virgen de la Almudena*), współczesnej budowli poświęconej w 1993 roku. Była to dobra okazja do modlitwy za współczesne rodziny i o nową ewangelizację w rodzinach. Popołudniowa sesja była próbą odpowiedzi na pytanie o przyszłość przekazu wiary w rodzinach chrześcijańskich: Luciano Meddi z Uniwersytetu Urbaniana w Rzymie mówił o zadaniach misyjnych rodziny w kontekście inicjacji chrześcijańskiej młodzieży, a Pietro Biaggi z Francji przedstawił trzy modele katechezy rodzinnej: tradycyjny – „katecheza z rodziną”, misyjny – „katecheza w rodzinie” oraz re-ewangelizacyjny – „katecheza dla rodziny”

Merytorycznego i metodologicznego podsumowania całości obrad europejskiego kongresu katechetycznego dokonał były przewodniczący br. Enzo Biemme z Verony (Włochy). Podkreślił, że eksperci dostrzegli wciąż istniejącą szansę dla komunikacji wiary w rodzinie, a teologia rodziny jest bazą dla właściwej

katechezy w rodzinie i dla rodziny, lecz istniejące modele katechezy rodzinnej, np. scholastyczny, narracyjny, katechumenalny, ewangelizacyjny nie dają zadowalającej odpowiedzi na pytania, które stawiają współczesne rodziny. Aktualne i naglące jest zatem poszukiwanie nie tyle nowego modelu katechezy rodzinnej, co nowej propozycji – mocnego i czytelnego świadectwa wiary w rodzinach wobec poszerzającej się dechrystianizacji Europy. Potrzeba nowego „światła na oświecenie pogan” (Łk 2,32).

Ustalono, że kolejny kongres EEC odbędzie się w 2019 r. w Pradze (Czechy) lub na Ukrainie. Wymierne zaś owoce prac Europejskiej Ekipy Katechetycznej widoczne będą nie tylko w postaci kolejnej publikacji, ale przede wszystkim w wyznaczonych kierunkach, w których zmierza współczesna katecheza europejska. Nowe kierunki katechezy rodzinnej potwierdzi Kongregacja ds. Nowej Ewangelizacji i Nowe Dyrektorium ogólne o Katechizacji (2017).

Jan Kochel
Uniwersytet Opolski, Wydział Teologiczny